

Cliometrien og den 25. Nobelpris i Økonomi

Niels Kærgård, professor, Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole
og Ingrid Henriksen, lektor, Københavns Universitet

1. Indledning

I oktober 1993 blev Nobelprisen i økonomi uddelt for 25. gang. Den tilfaldt de kun i snævre kredse kendte økonomiske historikere Robert W. Fogel og Douglass C. North. Dette gav anledning til en lang række tvivlsomme kommentarer. Ugebrevet Mandag Morgen spørger, om »makroøkonomien har udspillet sin rolle« (Nr. 39, 8. november 1993). Henrik Perregaard finder, at Nobelprisen gik »til forkerte økonomer«, og at selv om tildelingene ofte har givet anledning til diskussion »så er det dog sjældent at se en så uretfærdig tildeling« hvormed »komiteen afslører sin uvidenhed« (Perregaard, 1993). I Jyllands-posten finder Chr. Arzrouni og Steffen Andersen i prisuddelingen støtte for, at »initiativet skal overlades til de private«, og at Nyrup Rasmussen ikke har ret, når han taler om samvirke mellem det offentlige og den private sektor (Arzrouni & Andersen, 1993).

Det kan næppe siges, at nogen af disse udsagn røber nogen dybere forståelse for, hvad cliometri er, hvorfor valget af North og Fogel var naturligt, eller hvordan Nobelkomiteen traditionelt uddeler sine priser. I det følgende skal der ses lidt nærmere på disse spørgsmål.

I afsnit 2 ses generelt på Nobelprisen i økonomi, i afsnit 3 diskuteres cliometrien og den

økonomiske historie, medens Fogel og North's forfatterskaber kort præsenteres i afsnit 4 og 5. Afsnit 6 er nogle korte konkluderende bemærkninger.

2. Nobelprisen i økonomi

Nobelprisen i økonomi er utvivlsomt verdens fornemste anerkendelse af økonomisk forskning. Den er imidlertid ikke som de øvrige Nobelpriser en gammel pris. De oprindelige priser går tilbage til Alfred Nobels testamente fra 1895; i dette nævnes 5 priser (fysik-, kemi-, medicin-, litteratur- og fredsprisen). Lange forhandlinger mellem arvinger og videnskabelige institutioner modificerede Nobels retningslinier (således mildnedes vurderingsgrundlaget fra Nobels »sidste års resultater« til »nyeste resultater« o.s.v.), og i 1901 uddeltes disse priser første gang. Økonomiprisen kom imidlertid først til i 1968 i forbindelse med Sveriges Rigsbanks 300-års jubilæum og uddeltes første gang i 1969. I bilag 1 findes en oversigt over Nobelpristerne i økonomi.

Ser man på listen, er det oplagt, at de »nyeste resultater« er taget i vid betydning. Tinbergen og Frisch fik den første pris i 1969 for deres indsats vedrørende økonometrisk modelbygning i 1930'erne; og det spor er fortsat. Det

er ikke de unge brushoveder, der står midt i debatten, der får prisen. Det er i høj grad ældre – for ikke at sige gamle – forskere, hvis resultater er gennemdebatterede. En række »yngre« forskere, der har domineret de senere års – ja årtiers – debatter har således ikke stået for tur endnu. Det var Haavelmo, der fik prisen i 1989 for sin indsats i 1940'erne på den økonometriske metodes område, medens 1970'ernes og 1980'ernes tidsrækkeøkonometri med f.eks. David Hendry endnu ikke er blåstemplet. Og det var Robert Solow, der i 1987 fik prisen for de neoklassiske vækstmodeller, der var hot stof i 1950'ernes slutning og 1960'ernes begyndelse, medens 1970'ernes og 1980'ernes nyklassikere med f.eks. Robert Lucas endnu ikke har fået nogen pris.

Det er som ofte nævnt også udelukkende mænd. Men man må vel nok give komiteen ret i, at et åbenbart oplagt kvindeligt navn er svært at komme på efter Joan Robinsons død. På den anden side burde hun vel nok have haft den.

En tredje observation er den helt udprægede amerikanske dominans. Det er ikke – og Gud ske lov for det, må man vel sige – således, at man som med litteraturprisen har søgt at finde ukendte navne i oversete verdensdele for at opretholde en geografisk balance. 23 af 34 prismodtagere er fra USA. De resterende er 3 fra Storbritannien, 2 fra Sverige, 2 fra Norge og én fra Frankrig, Holland, Sovjetunionen og Tyskland. Her er det dog bopæl på prismodtagelsestidspunktet, der er anført – mange af de såkaldt amerikanske økonomer er født, opvokset og uddannet andre steder. Indenfor USA synes de gamle Universiteter som Yale, MIT og Harvard at dominere i starten, medens Chicago med ialt 7 prismodtagere, hvoraf 4 i 1990'erne, må siges at være blevet helt dominerende i de senere år (Derudover havde von Hayek en stor del af sit virke i Chicago, men han var professor emiritus i Freiburg på prismodtagelsestidspunktet).

Fagligt set har det oplagt været komiteens intension at dække bredt. Man har ved flere lejligheder valgt pionerer på et specifikt område, også selv om disse ikke var så kendte indenfor den bredere økonomi verden – som typiske eksempler kan nævnes udviklingsøkonomien med Lewis og Schultz i 1979, finansieringsteorien med Markowitz, Miller og Sharpe i 1990 og så økonomisk historie med Fogel og North i 1993.

Dette må betragtes som værdifuldt, nu hvor tendensen går i retning af kun at lægge vægt på, hvad der står i »the core journals«, og hvad der bliver citeret der. Derved kan mere »perifere« fag som økonomisk historie, teori-historie, jordbrugsøkonomi m.m.f. let blive klemte, og må således oplagt være taknemmelige for Nobelkomiteens støtte.

Det er også en tendens, at man ikke har holdt sig tilbage for at give prisen til forskere med kontroversielle standpunkter på grænsen til det politiske; som eksempler kan nævnes James Buchanan i 1986 og Milton Friedman i 1976. Også det må vurderes som et positivt forsøg på at være åbne overfor en bredere definition af den økonomiske videnskabs opgaver.

3. Cliometri og økonomisk historie

Robert Fogel og Douglass North hører som allerede nævnt til de økonomer, der har fået Nobelprisen for en indsats for et specifikt anvendelsesområde, og ikke for deres indsats vedrørende de centrale dele af økonomisk teori. Når det er fortjent, at de får prisen, skyldes det ikke deres konkrete undersøgelser vedrørende slaveøkonomi, jernbaner m.v. Det skyldes det metodemæssige nybrud indenfor økonomisk historie, de startede i 1960'erne.

Når man siger nybrud, er det selvfølgelig en sandhed med modifikationer. Det er i høj grad en fortsættelse af den metodede-bat, der

altid har været i økonomi mellem »teoretikere« og »institutionalister og historikere«, men her konkretiseret specifikt til økonomisk historie.

Mange vil henhøre den økonomiske histories rødder til den tyske »historiske« skole med folk som Gustav Schmoller (1838-1917) og Max Weber (1864-1920), til engelske historiske økonomer som William Cunningham (1849-1919) eller til amerikanske »institutionalister« som Thorstein Veblen (1857-1929) og John R. Commons (1862-1945). Derfra udviklede den sig efterhånden til en tradition med meget tykke bøger med meget detaljerede beskrivelser og meget fjernt fra økonomisk teori. I 1931 skriver John Clapham f.eks. i *Encyclopaedia of the Social Science*:

Economic history is a branch of general institutional history, a study of the economic aspects of the social institutions of the past. Its methodological distinctiveness hinges primarily upon its marked quantitative interest; for this reason it is or should be the most exact branch of history. But it is often difficult or even impossible to introduce quantitative treatment into the institutional study of the subject.

(Clapham, 1931, side 327)

og om økonomisk teori:

»The relation of economic history to social history is much closer«

(Clapham, 1931, side 329)

Det var denne »traditionelle« økonomiske historie North og Fogel og efterhånden mange andre i 1960'erne og 1970'erne gjorde oprør imod. Udgangspunktet kunne være Ragnar Frisch's nobelforelæsning, den allerførste af slagsen, hvori han taler om den historiske skole og institutionalisterne:

»The schools, however, had an unfortunate and rather naive belief in something like a »theory-free« observation. »Let the facts speak for themselves«. The impact of these schools on the development of economic thought was therefore not very great, at least not directly. Facts that speak for themselves, talk in a very naive language.«

(Frisch, 1971)

Den »nye« økonomiske historie ville bruge økonomisk teori og matematisk-statistiske redskaber. Den ville opstille hypoteser og teste dem. Den ville ikke nøjes med at indsamle data og beskrive dem.

Det nye startede med at blive kaldt »new economic history«, men det bliver jo mere og mere kunstigt, jo ældre det bliver. Terminologien »cliometri« er derfor efterhånden blevet den officielle betegnelse, i hvert fald i USA (efter historiens muse Clio og så metron for måling som i meter og metrik). »The Cliometric Society« har hovedsæde i USA, mens man i Europa, hvor retningen ikke er slået så rendyrket igennem, har vaklet mellem betegnelsen »quantitative economic history« eller »historical economics«.

Der bølgede specielt i USA i 1960'erne og 1970'erne en krig mellem det nye og det gamle med kamp om tidsskriftsredaktioner og lærestole og med ophidsede metodediskussioner. Men efterhånden sejrede det nye. I »International Encyclopaedia of the Social Sciences« fra 1968 var det Douglas North, der skrev om økonomisk historie. Det hedder nu:

The body of theory that the economic historian employs is that of economics. This theory rests upon a number of basic axioms and postulates from which are derived subsidiary propositions that express the general form of the functions used in constructing models. These mo-

dels represent broad generalizations of economic behavior.

(North 1968, side 469)

Og skolen spredtes også udenfor USA, men ofte i en mindre renlivet skikkelse. I 1989 holdt »The Cliometric Society« sin verdenskonference i Santander i Spanien, og i 1991 blev »European Historical Economics Society« dannet i Rungsted.

Med udbredelsen er det ikke længere en særlig homogen bevægelse. Nogle arbejder meget økonometrisk – for en oversigt over disse arbejder se Wright (1971) og Crafts (1987) – medens andre tager mere økonomisk-teoretiske udgangspunkter. Af mere generelle oversigter findes f.eks. Lee (1977) og Temin (1973). Diskussion af skolen på dansk findes i Viby Mogensen (1987) og Kærgård (1988, 1989 og 1989a). Af danske undersøgelser i skolens ånd kan nævnes Persson (1988) og Kærgård (1990 og 1991).

De mere økonomisk-teoretiske dele af retningen er både i udgangspunkt og personkreds i meget høj grad sammenfaldende med den retning, nogen har kaldt »nyinstitutionalisme« (helt parallelt med det nære sammenfald mellem den traditionelle økonomisk historiske skole og »gammelinstitutionalisterne«). Nyinstitutionalisternes grundidé er netop ud fra den økonomiske teori at analysere samfundenes institutioner – altså søge det økonomiske rationale for samfundsinstitutioner og ændringer i dem. Derved skulle man komme væk fra situationen, hvor:

»Neo-classical economics has been economic theory without institutions, whereas institutional analysis is sometimes seen as economics with institutions but without an economic theoretical foundation«.

(Langlois, 1986)

De spørgsmål, der tages op af denne skole, er altså problemer som f.eks. hvorvidt landboreformernes institutionelle ændringer skyldes ændrede økonomiske omstændigheder? Eller fik vi udstykket husmandsbrugene, fordi små brug blev optimale? Her i landet er Raaschou-Nielsen (1988, 1988a og 1990) en typisk repræsentant for denne retning.

Det er oplagt, at de forskellige nye holdninger, metoder og redskaber har ændret den økonomiske historie, og at det har givet en lang række fremskridt. Men sejren løste selvfølgelig ikke alle problemer, bl.a. føler nogen, at faget økonomisk historie med den megen brug af økonomisk teori har mistet sin identitet; for en nærmere diskussion heraf se Field (1986), Nilsson (1991) og Kærgård (1991a).

4. Robert W. Fogel

Den 67-årige Robert W. Fogel er professor i Chicago. Blandt hans værker er de måske to mest markante arbejder indenfor den cliometriske skole: »Railroads and American Economic Growth: Essays in Econometric History« fra 1964 og »Time on the Cross« fra 1974. Begge hører til de mest citerede og mest debatterede bøger indenfor efterkrigstidens økonomiske historie og anses af både tilhængere og modstandere for typeeksempler på, hvordan undersøgelse i den nye cliometriske tradition vil se ud. Det gælder for begge bøger, at de tager de mest skelsættende og debatterede begivenheder i amerikansk historie op, nemlig bygningen af jernbanenetet og afskaffelsen af slaveøkonomien. På begge områder gøres op med de gængse forestillinger, så ikke kun metodemæssigt var bøgerne kontroversielle.

I »Railroads and American Economic Growth« gøres op med ideen om jernbanenetet som den store vækstdynamo. Der regnes på hypotetiske alternativer med forskellige grader af udbygning af vej- og kanalnet, og

det findes, at jernbanenettet kun betød en forøgelse af nationalproduktet på 2-3 procent.

»Time on the Cross« er skrevet sammen med Stanley L. Engerman og kom i Boston i 1974, samtidig med at et mere teknisk bind med »Evidence and Methods« kom i London. Værket ligger i forlængelse af et af de allerførste arbejder inden for »New Economic History«, nemlig A.H. Conrad og John R. Meyers »The Economics of Slavery in the Antebellum South« fra 1958. Disse arbejder søger teknisk økonomisk at se på slave- og plantageøkonomierne i Sydstaterne i årene op mod borgerkrigen; at afmytologisere forestillingerne ville forfatterne nok selv kalde det. Fogel og Engerman giver et meget positivt billede af sydstatsøkonomien. Den er væsentlig mere effektiv end Nordstaternes fri bønder, bl.a. fordi Sydstaternes landbrug bedre udnyttede stordriftsfordelene og var effektivt ledet. Samtidig var slavernes forhold målt på en række materielle indikatorer bedre end Nordstaternes arbejderbefolkning. Bøgerne gav anledning til en voldsom debat; en oversigt over en række af indlæggene findes i Viby Mogensen (1987).

Det er imidlertid nok helt afgørende at sondre mellem to retninger i debatten, dels det konkrete på metodens egne præmisser om slaverne og jernbanerne og dels det metodemæssige. Det er oplagt, at borgerkrigen og modsætningerne mellem Nord og Syd i USA ikke er længere tilbage, end at selve substansen er egnet til at ophidse gemytterne, men det er jo set med danske økonomisk historiske briller mindre afgørende.

Set fra vor professionelle synsvinkel er det metodemæssige langt vigtigere. Og her vedrører en hovedmodsatning mellem den »nye« økonomiske historie og dens kritikere spørgsmålet om såkaldt »kontrafaktiske udsagn«, d.v.s. udsagn om alternativer til den faktiske udvikling: Hvad ville der være sket, hvis

jernbanenettet ikke var blevet bygget? Hvordan ville slaveøkonomien have udviklet sig, hvis den ikke var blevet forbudt? Traditionelle tænkende historikere anser sådanne spørgsmål for utilladelige og svarene for useriøst hjemmespind.

For økonomer er kontrafaktiske konstruktioner derimod nærmest hverdagskost. De regner jævnligt på alternative muligheder for f.eks. den økonomiske politik, eller søger at kvantificere virkningen af f.eks. en foretagets devaluering ved at sammenligne et grundforløb med et alternativ forløb.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at brugen af modeller og kontrafaktiske udsagn er to sider af samme sag. Man har i historie altid brugt vage antydninger af kontrafaktiske forløb (det er et af Fogels svar til kritikerne), men kun med en model, hvormed alternative hypotetiske forløb kan gennemregnes, er egentlige kvantificerede kontrafaktiske forløbsberegninger mulige.

Jernbanebygning og navnlig slaveøkonomi kan forekomme en dansker noget eksotiske emner. Men sådan skal man næppe betragte Fogels emnevalg – det er de store spørgsmål i amerikansk økonomisk historie, han har valgt at anvende sine metoder på. Havde han været dansker, havde han givetvis i stedet givet sig i kast med f.eks. at se på, om bønderne faktisk fik det bedre med landboreformerne, eller om andelsbevægelsen og højskolerne faktisk gjorde nogen gavn. Det er metoden, der er det centrale.

5. Douglass C. North

Med et ofte anvendt citat af en anden nobelprismodtager i økonomi, grundlæggeren af den såkaldte nyinstitutionelle skole, R. H. Coase, så er neoklassisk økonomi ikke »economics as it ought to be«. »It does not study man as he is, acting within the constraints imposed by real institutions« (Coase, 1984). Ifølge ny-institutionalisterne er markedet ikke »friktionsfrit«. Det er ikke sådan i virkelighedens verden, at ændringer i de relative priser straks omdirigerer produktionsfaktorerne til den mest effiente anvendelse, og at al forandring er et øjeblikkeligt resultat af ændringer i fordele og ulemper for maksimerende individer. Der er omkostninger forbundet ved at formulere de »kontrakter«, der ligger bag udveksling af varer og tjenester i et arbejdsdelt samfund og ved at føre dem ud i livet. Disse kontraktlige arrangementer, der lægger rammer for individernes handlinger, betegnes institutioner. Forskellige institutioner har meget forskellige konsekvenser for økonomisk udvikling. Nogle økonomier er i stand til at frembringe institutioner, der producerer vækst og udvikling, mens andre skaber sig institutioner, der leder til stagnation.

Et af de mest frugtbare anvendelsesområder for nyinstitutionel teori har været den økonomiske historie og pionéren har her været den nu 73-årige Douglass North, professor ved Washington University, St Louis. Med hans egne ord:

»If economics is a theory of choice subject to specified constraints, a task of economic history is to theorize about those evolving constraints«.

North indledte sin forskningsindsats indenfor samme metodiske retning som Fogel (og iøvrigt før denne) med at undersøge konkrete problemstillinger ud fra sit afsæt i økonomisk teori og med anvendelse af grundig statistisk dokumentation. I det første større arbejde

»The Economic Growth of the United States 1790-1860« (1961) demonstrerer han således bomuldsseksportens rolle som vækstdynamo for den tidlige amerikanske økonomi. Mere kendt indenfor denne genre er sikkert lærebogen »Growth and Welfare in the American Past« fra 1966. I »Institutional Change and American Economic Growth«, som han udgav sammen med Lance Davis i 1971, bevæger North sig over mod det felt, hvor hans centrale indsats skulle komme til at ligge, nemlig undersøgelsen af institutioners udvikling og deres rolle i økonomien.

North's største fortjeneste ligger i en videreudvikling af, hvad der er blevet kaldt neoklassisk institutionel teori. Undervejs har han bevæget sig fra de mere specifikke problemstillinger, der mest havde med amerikansk økonomi at gøre, over mod noget mere og mere generelt. Hvor Fogel var og er den store empiriker, har North lagt arkivstudierne til side:

»I have no apology to make for using secondary sources. That is what they are for: they are in effect intermediate products between raw materials and explanatory syntheses.«

Som hans svenske kollega i økonomisk historie Lennart Jörberg bemærker, ligner North måske i denne henseende efterhånden de Nobelpristagere, der har fået prisen for ren teori uden empirisk verifikation (Jörberg, 1993).

I modsætning til traditionelle neoklassikere vil North forklare institutioner som et endogent resultat af udefrakommende påvirkninger af økonomien; i tidlige økonomier var det oftest befolkningsudviklingen, der ændrede på de relative priser mellem arbejdskraft og landbrugsjord. Den her omtalte del af forfatterskabet indledes med »The Rise of the Western World« (sammen med Robert Thomas) fra 1973, hvor ambitionen er at forklare

variationer i de vesteuropæiske landes vækst fra år 900 til 1700, som et produkt af forskellige politiske og økonomiske organisationsformer. Altså blandt andet det paradoks, at en relativt lille og råstofløs nation som den hollandske i det 17. langt overflyver Spanien, hvortil ædelmetallerne var strømmet i det foregående århundrede.

De centrale institutioner hos North er for det første *ejendomsretten*, der er bestemmende for de incitament, folk handler ud fra, f.eks. incitamentet til at investere i nyt kapitaludstyr eller til at udvikle ny teknologi. Hvor teorien om ejendomsretten er arvegods fra teoretikere som Coase, Demsetz og Arrow, regnes teorien om *staten* for North's originale bidrag. I det følgende værk »Structure and Change in Economic History« (1981), der vil forklare de vestlige økonomiers udvikling fra jægere og samlere frem til Første Verdenskrig, gøres denne teori mere klar og eksplicit. Teorien vil vise, hvorfor der er en tendens til, at stater fastholder ineffektive institutioner, der ikke fremmer væksten, som i eksemplet med Spanien ovenfor, men også hvorfor stater er ustabile størrelser, udsat for ændring og nedgang. Sagen er, at staten indtager en dobbelt funktion. På den ene side er staten den institution, der sikrer opretholdelsen af vækstfremmende institutioner som ejendomsretten. På den anden side ses staten som agent for en herskende gruppes udbytning af resten af samfundet, og som den, der maksimerer denne gruppes udbytte uanset de effekter, det måtte have på den økonomiske vækst. I eksemplet med Spanien ser han på kongemagtens alliance med det mægtige fåreholderlaug Mesta'en, der hæmmer agerdyrknings udvikling i landet. Eller for at overføre det til noget måske mere velkendt: Staten søger at maksimere den økonomiske vækst og dermed det samlede beskatningsgrundlag ved at sikre alle grupper de ejendomsrettigheder, der betinger arbejdsdelingen i samfundet. Men den søger samtidig at opretholde sin støtte

hos særlige grupper i befolkningen ved at give disse grupper særrettigheder. Tipper balancen over til fordel for det sidste hensyn, går det ud over den økonomiske vækst (se Raaschou-Nielsen, 1988a).

Den vanskeligste opgave som North har stillet sig, og som det kan diskuteres om han (endnu) har løst tilfredstillende, er at opstille en teori for de *ideologier*, der sikrer stabilitet i samfundet. Traditionel neoklassisk teori om nyttemaksimerende individer kommer til kort, når man f.eks. vil forklare adfærdsnormer som solidaritet og ansvarsfølelse. Ideologierne retfærdiggør den institutionelle struktur, og uden dem ville dennes opretholdelse være forbundet med så store omkostninger, at den i praksis ville være umulig, jf. f.eks. de store forskelle i holdningen til skatteunddragelse i forskellige lande. Men hvad forklarer da de ændringer i ideologierne, der trods alt indtræffer? Her har North et problem, som han også arbejder videre med i sit seneste værk »Institutions, Institutional Change and Economic Performance« fra 1991. Grundlæggende ændres ideologier, når de bliver i for stærk uoverensstemmelse med folks objektive erfaringer.

North's forfatterskab er en inspirationskilde ikke bare for økonomisk historikere, men også for andre økonomer og politologer. Det er måske karakteristisk, at meddelelsen om Nobelprisen fik en meget positiv modtagelse i dansk presse af en ekspert som Jørgen Grønnegård Christensen, der arbejder på grænsefeltet mellem økonomi og politik (Weekendavisen 22.-27. okt. 1993). Spørgsmålet om institutionernes rolle er blevet aktualiseret gennem de forandringer, der aktuelt foregår ved omstillingen til markedsøkonomi i de østeuropæiske lande og de måske tildels uforudsete problemer, man der støder på.

6. Konklusion og sammenfatning

Når Douglass North og Robert Fogel fik Nobelprisen, er det ét blandt mange eksempler på, at prisen er blevet givet for en epokegørende indsats indenfor et afgrænset felt af økonomien. Og set i det lys er pristildelingen oplagt – den økonomiske historie specielt i USA er ændret radikalt siden cliometriens start. Økonomisk teori og statistiske metoder har vundet indpas på en helt ny måde.

Deres indsats hører til indenfor økonomisk historie og institutionel økonomi og er ikke et led i debatten vedrørende økonomisk metode. Men det er meget nærliggende at se paralleller mellem deres krav til de historiske analyser om øget brug af økonomisk teori og så det helt samtidige krav fra en række økonomer om, at den økonomiske teori ikke skal bevæge sig for langt væk fra de historiske og empiriske realiteter (se f.eks. en anden Nobelpristager som Wassily Leontiefs artikel om »Theoretical Assumptions and non observed Facts«). En nærliggende samlet konklusion må være, at en for udpræget specialisering mellem teori og historie og empiri er til skade for begge parter.

Bilag 1: Nobelpristagere i økonomi

1969 Ragnar Frisch (Oslo), Jan Tinbergen (Haag) 1970 Paul A. Samuelson (MIT) 1971 Simon Kuznets (Harvard) 1972 John R. Hicks (Oxford), Kenneth J. Arrow (Harvard) 1973 Wassily Leontief (Harvard) 1974 Friedrich von Hayek (Freiburg), Gunnar Myrdal (Stockholm) 1975 Tjalling C. Koopmans (Yale), Leonid Kantorovich (Leningrad) 1976 Milton Friedman (Chicago) 1977 Bertil Ohlin (Stockholm), James Meade (Chambridge, UK) 1978 Herbert A. Simon (Pittsburgh)	1979 Arthur Lewis (Princeton), Theodore W. Schultz (Chicago) 1980 Lawrence R. Klein (Pennsylvania) 1981 James Tobin (Yale) 1982 George Stigler (Chicago) 1983 Gerard Debreu (Berkeley) 1984 Richard Stone (Cambridge, UK) 1985 Franco Modigliani (MIT) 1986 James McGill Buchanan (Virginia) 1987 Robert M. Solow (MIT) 1988 Maurice Allais (Paris) 1989 Trygve Haavelmo (Oslo) 1990 Harry Markowitz (New York), Merton Miller (Chicago), William Sharpe (Stanford) 1991 Ronald Coase (Chicago) 1992 Gary S. Becker (Chicago) 1993 Robert W. Fogel (Chicago), Douglass C. North (St. Louis)

Kilde: Diverse årgange af *Scandinavian Journal of Economics*.

Litteratur

- Arzrouni, Chr. & S. Andersen (1993). Initiativet skal overlades til de private, *Morgenavisen Jyllandspostens kronik*, 21. oktober.
- Christensen, Jørgen Grønnegård (1993). Nobel, North og Norden. *Weekendavisen*, 22.-28. oktober.
- Clapham, J.H. (1931). Economic History, i *Encyclopaedia of the Social Sciences*, Vol. 5.
- Coase, R.H. (1984). The New Institutional Economics, *Zeitschrift für die Gesamte Staatswissenschaft/Journal of Institutional and Theoretical Economics*, Vol. 140 side 231.
- Crafts, N.F.R. (1987), Cliometrics, 1971-1986: A Survey, *Journal of Applied Econometrics*. Vol. 2 side 171-192.
- Conrad, A.H. & John R. Meyer (1958). The Economics of Slavery in the Antebellum South, *Journal of Political Economics*.
- Field, A.J. (red) (1986). *The Future of Economic History*, Boston.

- Fogel, Robert W. (1964). *Railroads and American Economic Growth: Essays in Econometric History*, Baltimore.
- Fogel, Robert W. & Stanley Engerman (1974). *Time on the Cross*, Boston.
- Fogel, Robert W. & Stanley Engerman (1974). *Time on the Cross: Evidence and Methods*, London.
- Frisch, R. (1991). *From Utopian Theory to Practical Applications: The Case of Econometrics*, Oslo (Nobelforelæsning).
- Gunnarsson, Christer (1991). What is New and what is Institutional in the New Institutional Economics? *Scandinavian Economic History Review*, Vol. XXXIX, No.1.
- Jörberg, Lennart (1993). Robert W. Fogel och Douglass C. North – årets nobelpristagere i økonomi. *Økonomisk debat*, Årg. 21, nr. 8.
- Kærgård, N. (1988). Økonomisk historie, økonomi og matematisk statistik. *Historie*, Jyske samlinger, Ny række 17, 3 side 430-453.
- Kærgård, N. (1989). Nogle grundproblemer i Økonomisk historie: Stabilitet og kausalitet, *Økonomi og Politik*, 62. årgang nr. 2 side 53-65.
- Kærgård, N. (1989a). Økonomisk historie – mellem kildekritik og højere algebra, *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, bind 127 nr. 3 side 381-392.
- Kærgård, N. (1990). The industrial development in Denmark 1840-1914, *Journal of European Economic History*, vol. 19 side 271-291.
- Kærgård, N. (1991). Økonomisk Vækst – En økonometrisk analyse af Danmark 1870-1981, Jurist- og Økonomforbundets forlag, København.
- Kærgård, N. (1991a). Fagdiscipliner, tværvidenskabelighed, videnskabelige trends og økonomisk Historie. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, bind 129, side 339-346.
- Langlois, R. (1986). The New Institutional Economics: An introductory essay, i Langlois (red.), *Economics as a Process: Essays in the New Institutional Economics*, New York.
- Lee, C.H. (1977). *The quantitative approach to economic history*, New York.
- Leontief, W. (1971). Theoretical Assumptions and non observed Facts, *American Economic Review* Vol. 61 side 1-7.
- Nilsson, Carl-Axel (1991). Økonomisk Historie – kildekritik og højere algebra, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* bind 123, side 320-328.
- North, D.C. (1961). *The Economic Growth of the United States, 1790-1860*, W.W. Norton, New York.
- North, D.C. (1966). *Growth & Welfare in the American Past, a new economic history*, Prentice hall, New Jersey.
- North, D.C. (1968). Economic History, i *International Encyclopaedia of the Social Sciences* Vol. 6.
- North, D.C. & Lance Davis (1971). *Institutional Change and American Economic Growth*, Cambridge University Press.
- North, D.C. & Robert Thomas (1973). *The Rise of the Western World*, Cambridge University Press.
- North, D.C. (1981). *Structure and Change in Economic History*, W. W. Norton, New York.
- North, D.C. (1991). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*, Cambridge University Press.
- Perregaard, Henrik P. (1993). Nobelprisen til forkerte økonomer, *Morgenavisen Jyllandsposten*, 27. oktober.
- Persson, Karl Gunnar (1988). *Pre-industrial Economic Growth*, Basil Blackwell, Oxford.
- Raaschou-Nielsen, Agnete (1988). Nyinstitutionalisme, *Økonomi og Politik* 61. årgang side 41-47.
- Raaschou-Nielsen, Agnete (1988a). *Institutionelle ændringer og økonomisk teori*, Licentiatafhandling fra Københavns Universitets Økonomiske Institut.
- Raaschou-Nielsen, Agnete (1990). Danish Agrarian Reform and Economic Theory. *Scandinavian Economic History Review*, Vol. XXXVIII, No.3.
- Temin, P. (red.) (1993). *New Economic History*, Penguin Books.
- Viby Mogensen, Gunnar (1987). *Historie og Økonomi*, Akademisk Forlag, København.
- Wright, Gavin (1971). Econometric studies of History, i M.D. Intriligator (red.): *Frontiers of Quantitative Economics*, Amsterdam.